

УДК 636.223.083.314, DOI 10.31210/visnyk2018.01.17

© 2018

Колісник О. І., кандидат сільськогосподарських наук
директор ПП «Агро – Новоселівка 2009» Харківської області

Прудніков В. Г., доктор сільськогосподарських наук, професор,
Криворучко Ю. І., кандидат сільськогосподарських наук
Харківська державна зооветеринарна академія

Нагорний С. А., кандидат сільськогосподарських наук
Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка

ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМОВ ПРИ УТРИМАННІ М'ЯСНИХ КОРІВ АБЕРДИН-АНГУСЬКОЇ ПОРОДИ В СТІЙЛОВИЙ ПЕРІОД БЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ПРИМІЩЕНЬ

Рецензент — доктор сільськогосподарських наук, професор А. М. Хохлов

У статті розглянуто питання щодо характеристики організаційно-технологічних умов при утриманні корів та нетелей абердин-ангуської породи в стійловий період на відкритих відгодівельних майданчиках без використання приміщень в умовах Східного регіону України. В статті розраховано технологічну карту утримання корів та нетелей: об'єм роботи, машини та обладнання, яке використовується при обслуговуванні тварин, витрати праці, кількість обслуговуючого персоналу. Наведено розрахунки найбільш працемістких елементів технології.

Ключові слова: м'ясне скотарство, технологія, технологічні карти, корови абердин-ангуської породи, рух поголів'я, стійловий період.

Постановка проблеми. Ефективність роботи господарств із розведення м'ясної худоби залежить від технології, яка застосовується. А її вибір, у свою чергу, обумовлюється природно-кліматичними умовами, забезпеченістю кормами, матеріальними, трудовими ресурсами, наявністю пасовищ.

Перевага надається такому типу технології, яка для кожного конкретного господарства найбільш доцільна і значною мірою відповідає біологічним потребам тварин. Метою використання даної технології є отримання високої продуктивності тварин при мінімальних витратах праці. Тому основним завданням господарств, які вирощують м'ясну худобу, є максимальне зменшення витрат на утримання худоби, а не отримання максимальних приростів живої маси з невиправданими витратами корму.

Економічну ефективність м'ясного скотарства зумовлюють біологічні особливості м'ясної худоби, спеціальні технології, організація годівлі тварин, управління стадом.

Його розвиток можливий без значних витрат коштів на капітальне будівництво приміщень для утримання худоби та дорогу техніку з обслуговування, не потребує висококваліфікованих фахівців для обслуговування тварин.

Істотна перевага м'ясного скотарства полягає в застосуванні маловитратної ресурсозаощадної технології, використання якої, в поєднанні з умілим управлінням стадом, дозволяє економічно ефективно виробляти яловичину [2].

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. В умовах сьогодення більшість господарств з виробництва яловичини при управлінні технологією не в повній мірі застосовують технологічні карти, в яких прорахована необхідна кількість машин, механізмів при роздаванні та згодовуванні кормів, кількість обслуговуючого персоналу та ін. Це позбавляє можливості прорахувати витратну та прибуткову частину технології [1].

Завдання дослідження – розробка технологічних карт з виробництва яловичини при застосуванні маловитратної ресурсозаощадної технології м'ясного скотарства та наукове її обґрунтування з характеристикою енерго- та ресурсовитратності технологічних процесів.

Матеріали та методика досліджень. Дослідження та подальші розрахунки проводили в ПП «Агро – Новоселівка 2009» Нововодолажського району Харківської області, де вирощується м'ясна худоба абердин-ангуської породи за ресурсозаощадною маловитратною технологією м'ясного скотарства, особливістю якої є утримання всіх статевих-вікових груп тварин цілорічно без приміщень із максимальним використанням пасовищ у весняно-осінній період та утриманням в стійловий період в реконструйованих силосних сховищах і на відкритих майданчиках.

1. Схема руху поголів'я м'ясної худоби абердин – ангуської породи в приватному підприємстві «Агро-Новоселівка 2009», Нововодолазького району, Харківської області

Статеві - вікові групи	Місяці																						
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII											
	Отелення, 60 дб						Пасовище, 150 дб																
	45 дб	Відгодівля, 255 дб																					
	Період Відлучення, 30 дб																						
	Поголів'я																						
Корови, голів	215	215	215	215	215	280	280	280	280	245	215	215											
Телята 0 - 7 міс., голів		47	95	48	190	190	190	190															
Бугаї - плідники, голів	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5										
Ремонтні теляці, голів										65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	
Відгодівельні теляці, голів									95	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	
Відгодівельні бугайці, голів									95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	
Вибракування (30%), голів										35	30												
Забій, голів											35	30										125	

2. Технологічна карта утримання корів і нетелей в стійловий період

№ з/п	Найменування процесів і операцій	Кількість, днів	Об'єм роботи			Машини і обладнання				Витрати праці				Виконавці		
			Одиниці виміру	За добу	За період	Енерго-засоби	Машинна	Прод. машини, хв./ц	Трив. роботи машини, год.	Кількість машин	Норматив часу, хв./гол	За добу, люд.-год.	За період, люд.-год.	Спеціальність	Тариф, розряд	Кількість
1	Приймання і передавання зміни	215	гол.	215	-	-	-	-	-	0,1	0,36	77,4	Оп-р	IV	0,05	
2	Чищення напувалок і годівниць	215	гол.	215	-	-	-	-	-	0,81	2,9	623,5	Оп-р	IV	0,41	
3	Зважування тварин	7	гол.	215	-	-	-	-	-	0,1	0,36	2,52	Оп-р	IV	0,05	
4	Догляд за тваринами	215	гол.	215	-	-	-	-	-	3,49	12,5	2687,5	Оп-р	IV	1,78	
	Навантаження, транспортування та роздавання кормів:															
5	силосу кукурудз.	215	т	4,3	924,5	ЮМЗ-6	КТУ-10	1,26	0,9	0,046	1,6	344	Тр-г		0,23	
	сіна	215	т	0,86	184,9	ЮМЗ-6	КТУ-10	3,49	0,5	0,03	0,1	21,5	Тр-г	V	0,01	
	солони	215	т	0,645	138,6	ЮМЗ-6	КТУ-10	3,49	0,37	0,08	0,28	60,2	Тр-г	V	0,04	
	комбікорму	215	т	0,537	115,4	ЮМЗ-6	КТУ-10	1,69	0,15	0,14	0,5	107,5	Тр-г	V	0,07	
	води	210	т	15	2250	ЮМЗ-6	Ємність-15м ³	1,3	3,25	0,35	1,25	268,8	Тр-г	V	0,17	
6	Закладка соломи для підстилки	1	т	0,27	60	ЮМЗ-6	ПС-0,8 2ПТС-4	0,55	2,47	0,07	0,25	0,25	Тр-г	V	0,03	
7	Навантаження, підвезення соломи для підстилки	215	т	1,5	322,5	ЮМЗ-6	ПС-0,8 2ПТС-4М	0,55	13,75	0,07	0,25	53,75	Тр-г	V	0,03	
8	Навантаження гною	1	т	13,99	3007,8	ЮМЗ-6	КУН-10	15 т/год	0,93	0,14	0,5	107,5	Тр-г	V	0,07	
9	Транспортування гною у гноєсховище	1	т	13,99	3007,8	ЮМЗ-6	2ПТС-4М	8,0 т/год.	1,75	0,262	0,93	199,9	Тр-г	V	0,13	
10	Разові та інші роботи	215	гол.	215	-	-	-	-	-	0,3	1,07	230,1	Скотар	III	0,15	
11	Усього за період	215	-	215	-	-	-	-	-	-	-	4823,0	-	-	3,22	

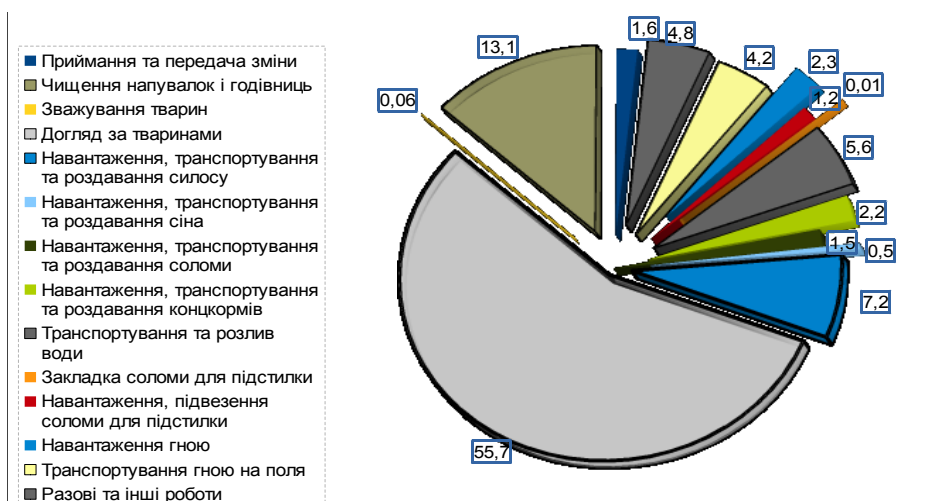

Рисунок 1. Витрати праці (людино-годин) за стійловий період, %

Результати дослідження. При застосуванні енергозберігаючої технології виробництва яловичини в умовах м'ясного скотарства виникає необхідність у досконаліх розрахунках організаційно-технологічних умов виконання робіт при утриманні тварин різних статевих груп для подальшого економічного обґрунтування запропонованої технології. При утриманні корів і нетелей абердин-ангуської породи стійловий період триває 215 днів (табл. 1).

Спосіб утримання – безприв'язний на довгонезмінній соломяній підстилці (табл. 2). Кратність роздавання підстилки – щоденно, з першочерговим її внесенням шаром товщиною 30 см восени в кількості 60 тонн. Щоденна кількість підстилки залежить від змін умов навколишнього середовища. В сприятливих умовах при сонячній або морозній погоді без опадів добова кількість на тварину становить 3 кг. Якщо випадають опади у вигляді дощу чи мокрого снігу, з прохолодними вітрами – кількість соломи збільшують до 7 кг на голову. Для навантаження, транспортування та роздачі корму, підстилки, води, видалення гною потрібен лише один працівник.

Напування корів та нетелей – дворазове. Воду підвозять трактором ЮМЗ-6 в цистерні ємністю 15 м³, яку добувають із артезіанської свердловини і підвозять через 30–45 хвилин після роздавання силосу та концентрованих кормів. Напувалки на відгодівельних майданчиках не мають електропідігріву і в морозні дні при замерзанні води оператори

зачищають їх від льоду, що збільшує витрати праці. При падінні температури нижче -20°C силос в раціоні корів замінюють на сінаж і збільшують добову норму концентратів та сіна. Видалення гною з відгодівельних майданчиків відбувається один раз на рік бульдозером після переведення корів на пасовища. В періоди, коли атмосферні опади випадають у значній кількості, гній з водою накопичується біля годівниць і цю масу вивозять на поля у якості органічних добрив.

Для зважування та догляду за тваринами, чищення напувалок, годівниць у стійловий період, виходячи з наших розрахунків, необхідно лише два оператори, які повністю виконують вище зазначену роботу. При оцінці загальних витрат праці (рис. 1) було встановлено, що найбільший відсоток витрат людино-годин припадає саме на догляд за тваринами – 55,7%. Також значні витрати праці в стійловий період при утриманні корів і нетелей складають чищення годівниць і напувалок – 13,1%, навантаження, транспортування та роздавання силосу – 7,2%, напування худоби водою – 5,6%. Загальні витрати за 215 днів стійлового періоду складають 4823 людино-годин. Загальна кількість працюючих при обслуговуванні корів і нетелей – 3 людини.

Висновки. Аналіз розрахунків організаційно-технологічних умов утримання м'ясної худоби в стійловий період без використання приміщень свідчить про доцільність використання і впровадження маловитратної енергозощадної технології в умовах Східного регіону України.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Технологічні карти з виробництва продукції тваринництва / За ред. Д. І. Мазоренка, О. А. Науменка, Є. З. Петруші, І. Г. Бойка. – Харків: ХНТУСГ, 2007. – С. 64–91.
2. Угнівенко А. М., Петренко С. М., Носевич Д. К., Токар Ю. І.

Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні / А.М. Угнівенко, С.М. Петренко, Д.К. Носевич, Ю.І. Токар // Монографія. – К. : Компринт, 2016. – 330 с.